

El traspàs de l'Editorial Catalana a Antoni López-Llausàs (1924-1925): context i documents

MANUEL LLANAS i RAMON PINYOL *Universitat de Vic*

El 16 de maig de 1917 es constituïa davant del notari de Barcelona Antoni Par i Tusquets l'Editorial Catalana, SA¹ amb un consell d'administració integrat per Francesc Cambó i Batlle, Damià Mateu i Ferrer, Joan Ventosa i Calvell, Josep Puig i Cadafalch, Gaspar Rosés i Arús i Gustau Gili i Roig. Complementàriament, Enric Prat de la Riba, Raimon d'Abadal i Calderó, Lluís Duran i Ventosa –a més dels ja esmentats Cambó, Puig i Ventosa– integraven la «comissió inspectora».² En aquell mateix acte també es nomenava Gaspar Rosés³ conseller delegat de la nova

NOTA. Aquest article s'inscriu en les investigacions del Grup de Recerca «Textos literaris contemporanis: estudi, edició i traducció», grup consolidat de la Universitat de Vic (2009SGR736).

1. No hi ha cap estudi monogràfic sobre aquesta editorial. Provisòriament, vegeu les dades i, sobretot, la interpretació contextual de J. CASTELLANOS, «Mercat del llibre i cultura nacional (1882-1925)», *Els Marges*, núm. 56, octubre 1996, esp. p. 17-23; la síntesi de M. LLANAS, *L'edició a Catalunya: el segle XX (fins a 1939)*, Barcelona: Gremi d'Editors de Catalunya, 2005, p. 292-297; i, finalment, A. MANENT, *Josep Carner i el Noucentisme*, Barcelona: Edicions 62, 1969, p. 183-186 (amb algun error de detall, com ara datar la constitució de l'empresa «pel juliol de 1917»).

2. Totes aquestes notícies sobre els accionistes de la nova empresa, fins ara desconegudes, procedeixen de l'escriptura de constitució, una còpia literal de la qual (del 6 de novembre de 2008) devem a l'amabilitat del Sr. Lluís Jou i Mirabent, arxiver de l'Arxiu General de Protocols de Barcelona. La comissió inspectora, a més de les facultats habituals de supervisió de les societats anònimes, tenia aquí «como facultades especiales, la de nombrar y separar al Director y redactor-jefe de los periódicos y demás publicaciones que edite la Sociedad y determinar la orientación política de los expresados periódicos y publicaciones» (article 28 dels estatuts de la societat). Els membres d'aquesta comissió, que, com es pot comprovar, integraven el nucli dur de la Lliga, no podien negligir un aspecte tan essencial.

3. Rosés, un jove empresari, era també en aquell moment president del FC Barcelona (1916-1917). Ho seria encara en dues ocasions més (1920-1921 i 1930-1931). També fou diputat de la Lliga (1918) i tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona. A banda del conseller delegat, l'empresa va comptar, ignorem en quina etapa, amb Josep Pugès com a gerent (ajudat pel seu germà Pau, segons MANENT, *Josep Carner*,

empresa. El capital social –fixat en dos milions de pessetes– es distribuïa en quatre mil accions de cinc-centes pessetes cadascuna. Per bé que no disposem de dades per saber quina part del capital es va desemborsar inicialment, a la vista de l'escriptura es pot desmentir del tot que –tal com afirma Albert Manent– hi hagués cap aportació de capital basc.⁴ En qualsevol cas, a partir de l'11 de febrer de 1918 *La Veu de Catalunya* comença a inserir anuncis sobre la nova editorial que donaven a conèixer una «subscripció pública de 2.000 accions al portador, de 500 ptes. una», adquiribles del 12 al 28 d'aquell mes. Les condicions exigien l'abonament del 50% de les accions subscrites en el mateix moment de la compra i permetien la liquidació diferida de la resta en terminis semestral de cinquanta pessetes per cada acció (cosa que equivalia a concedir dos anys i mig per satisfer el deute).⁵ L'«objecte de l'emissió» es definia així: «Adquisició de *La Veu de Catalunya*. Publicació de Biblioteca Literària, Enciclopèdia Catalana, *D'ací d'allà, Economia i Finances, Agricultura*». L'anunci –acompanyat de dos articles anònims de justificació i encoratjament a la compra que es titulaven «La subscripció d'accions» i «L'emissió després de l'èxit»⁶– presentava la subscripció com un acte patriòtic.⁷ I segons totes les fonts, la constitució de la nova societat obeïa a un doble propòsit: capitalitzar *La Veu de Catalunya*, aleshores en una situació econòmica delicada, i endegar un projecte de normalització cultural ambiciós. A desgrat de tot –de la campanya de subscripcions i d'un sistema travat de «lots» de publicacions i llibres del qual parlarem més avall, entre altres actuacions–, la iniciativa no reeixí, i a finals de 1924, però amb efectes de l'1 de gener de l'any següent, el grup editorial, excepte el diari, es va traspasar a un editor emergent, Antoni López-Llausàs.

p. 183). Més endavant, en la gerència, hi van intervenir altres persones, entre les quals Miquel Castellví i un tal Barceló, segons cartes rebudes per Estelrich i conservades en el seu fons epistolar.

4. Ho reporta Manent en l'obra citada en la n. 1 basant-se en el llibre de Salvador Canals *La cuestión catalana desde el punto de vista español* (Madrid: s. e., 1919), en el qual, tanmateix, no hi hem sabut trobar cap referència a l'Editorial Catalana. Val a dir que, a partir del llibre de Manent, la notícia d'aquest suposat capital basc l'han recollida tots els estudiosos que se n'han ocupat.

5. En el Registre Mercantil de Barcelona, que conté escassa informació de l'Editorial Catalana, hi ha una anotació –la darrera sobre l'empresa– del 18 d'octubre de 1928 segons la qual el capital social es reduïa a un milió sis-centes vint-i-cinc mil quatre-centes pessetes, alhora que s'hi registrava que s'havia acordat l'emissió de cinc-centes obligacions d'un valor nominal de cinc-centes pessetes «amortizables en treinta años», amb un interès del 3%. D'aquestes obligacions, es fa constar que «se pondrán en circulación doscientas veinte por un valor de ciento sesenta mil pesetas y serán destinadas a extinguir los créditos que figuran en el pasivo de los señores Cambó, Mateu, Ventosa y Duran». Fa la impressió que, en aquell moment, les finances de l'empresa no devien ser gaire falagueres. També es pot inferir que els que hi tenien més capital invertit eren els quatre prohoms que sembla que havien deixat diners a la societat. J. CASTELLANOS, a «Mercat del llibre», assevera que «el 1923 havien baixat a tres-centes» (p. 18, n. 21). No queda clar si aquesta dada, que no figura al registre mercantil, es refereix al nombre d'accions o al nominal.

6. L'«èxit» era el del catalanisme en aquell moment històric, i la subscripció d'accions no es dubtava que seria igualment reeixida.

7. Vegeu J. CASTELLANOS, «Mercat del llibre», p. 19-20.

Els cinc documents transcrits en l'annex procedeixen –tret del primer, d'elaboració pròpia– del fons Joan Estelrich –actualment custodiat per la Biblioteca de Catalunya– i els hem pogut consultar gràcies a la generositat de Manuel Jorba.⁸ El primer document inventaria els títols de les tres col·leccions de l'Editorial Catalana fins a finals de 1924, moment en què, almenys sobre el paper, es formalitza l'acord amb López-Llausàs.⁹ Per part seva, el segon aporta una informació ben rara de trobar en el món editorial: el nombre de subscriptors a les publicacions de l'Editorial Catalana (tres col·leccions i tres revistes)¹⁰ des del gener de 1920 fins al novembre de 1924. A banda d'una evolució general decreixent, el llistat permet referir-se al sistema de lots (o subscripcions combinades) establert per l'empresa des dels orígens. L'editorial oferia, en efecte, set lots (amb un total de dotze combinacions) als subscriptors que en alguns casos incloïen, a banda de les publicacions esmentades, l'abonament a *La Veu de Catalunya* i que tenien un cost mensual que oscil·lava entre les 2 i les 5 pessetes (a Barcelona) i les 2,50 i les 5,50 pessetes (fora de Barcelona).¹¹

Amb el tercer document ens trobem amb un informe sobre la col·lecció insígnia, la Biblioteca Literària, que Joan Estelrich¹² presenta als factòtums de l'Editorial Catalana en una data (març de 1924) en què, amb molta probabilitat, l'empresa considerava de manera seriosa la conveniència de continuar o no, atesos els insatisfactoris resultats econòmics. Dividit en tres seccions –els tiratges, la presentació formal dels volums i una valoració dels costos i dels ingressos–, l'informe posa al descobert, en primer lloc, unes vendes irrisòries al marge del

8. Cf. M. JORBA, «Un arxiu per a unes memòries: el fons Joan Estelrich de la Biblioteca de Catalunya», *Actes de les jornades d'estudi sobre Joan Estelrich*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010, p. 155-183. La documentació reunida i comentada en el present article es troba classificada a l'apèndix III de l'apartat II (Activitats professionals del llibre i la cultura) d'aquest treball del Dr. Jorba. Quant a la transcripció, reproduïm fidelment la lliçó dels originals, que s'han sotmès, això sí, a una regularització ortogràfica, ortotipogràfica i de puntuació.

9. És probable que la gestió de la Biblioteca Literària i del magazín *D'Ací i d'Allà* passés de facto a mans de l'editor uns quants mesos abans. Pel que fa a la col·lecció, ho fa pensar l'inici d'una nova sèrie a mitjan 1924; i, pel que fa a la revista, el fet que el juliol d'aquell any (número 79) encetés una nova etapa, amb engrandiment de format inclòs i sota la direcció de Carles Soldevila.

10. *Agricultura* neix el 5 de desembre de 1917 amb periodicitat quinzenal, i el gener de 1932 passa a denominar-se *Agricultura i Ramaderia*; d'aparició simultània, el primer número d'*Economia i Finances* (quinzenal fins al gener de 1936, quan esdevé mensual) es publica el 10 de desembre de 1917; finalment, el magazín mensual *D'Ací i d'Allà* sorgeix el 10 de gener de 1918 (cf. Joan Torrent; Rafael Tasis, *Història de la premsa catalana*, Vol. I, Barcelona: Bruguera, 1966, p. 568-569, 624 i 502-503, respectivament).

11. Des del febrer de 1918, *La Veu de Catalunya* publica regularment anuncis sobre aquest sistema de lots, una descripció detallada del contingut dels quals es troba en diferents catàlegs de l'editorial.

12. Estelrich estava vinculat a l'empresa des dels inicis, i en aquells moments n'exercia probablement la direcció literària; segons I. GRAÑA, «el 1919 el nomenen director de l'Editorial Catalana, càrrec que ocupa fins al 1923 en què crea i dirigeix l'editorial Alpha» (p. XIX del pròleg a J. ESTELRICH, *Entre la vida i els llibres*, Barcelona: Universitat de les Illes Balears-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996).

circuit de les subscripcions, puntal indiscutible de la col·lecció i de totes les publicacions de la casa. Així, diu, els títols de la col·lecció es venen en llibreries a raó d'un centenar d'exemplars anuals, mentre que les novetats despatxen a la sortida dos centenars d'exemplars, per la qual cosa Estelrich creu que els tiratges inicials haurien de preveure aquella venda constant per a un mínim de cinc anys. Com es veu, doncs, les vendes de la col·lecció en català més rellevant del moment no responien a les expectatives generades. A banda, les xifres d'aquest tercer document, que hem de considerar en principi com a reals, contrasten amb les que, públicament, Estelrich donava a conèixer en la dècada dels anys 20.¹³ I si, en segon lloc, quant a l'aspecte extern (anomenat «condicions tipogràfiques»), es proposa, en essència, millorar el paper i canviar les matrius dels tipus a fi d'oferir una impressió més nítida, el tercer apartat, d'una banda, proporciona una dada preciosa per infreqüent –l'escandall d'un volum de la col·lecció– i, de l'altra, planteja la necessitat d'apujar el preu dels volums en funció de les millores en la presentació formal i, sobretot, la conveniència de revisar el sistema de lots combinats per als subscriptors. Un sistema que obligava a mantenir un ritme de producció de nous títols (un cada mes) que, a parer d'Estelrich, tenia efectes contraproductius per a la col·lecció, que sovint, per atendre el compromís amb els subscriptors, es veia forçada a publicar volums de tot ordre sense unes garanties mínimes.

El quart document, extens i datat el 29 de desembre de 1924, detalla per peces menudes les característiques del conveni subscrit entre l'Editorial Catalana i Antoni

13. Així, en les «Notas informativas sobre El Renacimiento de las Letras Catalanas y la edición en el siglo XIX (1927)», afirmava que, a banda de les edicions de baix cost de Verdaguer (l'«Edició Popular» de la Il·lustració Catalana de Francesc Matheu) i d'algun títol com *La vida austera*, de Pere Coromines, els tiratges difícilment passaven de tres-cents en poesia i de mil en narrativa fins que no es va crear l'Editorial Catalana, que «danzó su "Biblioteca Literaria", contando con millares de suscripciones, y algunos de sus títulos, a pesar de tirajes de cuatro y cinco mil, están hoy completamente agotados» (*Cataluña ante España*, Madrid: La Gaceta Literaria, 1930, p. 41-42, volum publicat arran de l'Exposició del Llibre Català celebrada a Madrid entre el 5 i el 25 de desembre de 1927). S'entén perfectament que Estelrich posés tot l'èmfasi possible en la «fortalesa» de l'edició catalana en un moment com 1927 i dins el context de l'operació política i cultural que va representar l'esmentada exposició. Alhora, i en una sèrie d'articles publicats a *La Veu de Catalunya* al llarg dels mesos de març i abril d'aquell mateix any sota el títol d'«Els problemes del llibre», Estelrich, tot comentant també la qüestió del tiratge dels llibres en català, assegurava que en els inicis de l'Editorial Catalana, el 1917, es movia al voltant de cinc mil exemplars i que s'havia reduït més tard fins als mil cinc-cents, una xifra que, una mica per sota, encaixa amb el nombre de subscriptors (mil sis-cents) de què parla el document. Pel que fa a altres tiratges és interessant la dada següent: «Entre cinc mil i tres mil oscil·len els lectors de revistes com el *D'Ací i d'Allà*, de novel·les d'èxit, d'obres de caràcter general, de col·leccions com la F.[undació] B.[ernat] M.[etge]» («Els problemes del llibre. Reflexions sobre el públic. VIII», *La Veu de Catalunya*, 19-4-1927). Per al conjunt de la producció editorial catalana d'aquella època, amb força referències a aquesta sèrie d'Estelrich, vegeu F. VALLVERDÚ, «L'edició catalana de 1923 a 1930», *Els Marges*, núm. 9, gener de 1977, p. 23-50; igualment, el segon document informa sobre el nombre de subscriptors del *D'Ací i d'Allà*, que sempre es manté per sobre dels tres mil, amb puntes que arriben als tres mil sis-cents. Dos anys abans, Estelrich s'havia referit al fet que l'experiència de «l'acció intel·lectual dels darrers quinze anys ha aconseguit formar una massa de lectors fidels, que oscil·la, segons les obres, entre dos mil i quatre mil», xifra que corrobora l'activitat «de set anys de l'Editorial Catalana» («Per la nostra novel·la», *La Veu de Catalunya*, 2-5-1925; vegeu els comentaris de J. CASTELLANOS sobre aquest article a *Mercat del llibre*, p. 25-26).

López-Llausàs.¹⁴ Un conveni que entrava en vigor l'1 de gener de l'any següent i en virtut del qual la primera cedia al segon l'explotació d'una col·lecció de llibres (Biblioteca Literària) i de les tres revistes esmentades i, alhora, li venia «en dipòsit i comissió» l'estoc d'«obres de la seva propietat». Dels pactes acordats en sobresurt, al punt quart, el desig de la part venedora de preservar els principis de catalanitat i moralitat, un desig que arriba al punt d'obrir la possibilitat de desvincular el nom de les revistes traspassades i, en especial, de reservar-se el dret de veto de les novetats de la Biblioteca Literària. Comercialment parlant, destaca també el repartiment del percentatge de la venda de l'estoc transferit a l'editor (onzè punt) i la liquidació d'una llibreria, la Central, que, pel que se'n dedueix, girava igualment en l'òrbita de l'Editorial Catalana (catorzè punt).

Finalment, el cinquè document, datable a la primavera de 1925, presenta dificultats d'interpretació. Es tracta d'una carta d'Estelrich a la Llibreria Catalònia que, destinada a tenir valor de contracte un cop el destinatari n'hagués acceptat el contingut, posa al descobert en el primer paràgraf l'existència d'una «societat constituïda privadament pel Sr. López-Llausàs i per mi, a l'objecte d'administrar totes les publicacions de l'Editorial Catalana». Tot seguit, proposa una distribució de percentatges de venda, per subscripció i sense, de l'estoc i de les novetats i es precisen algunes condicions complementàries. La pregunta és obligada: tot plegat, començant per aquesta societat privada Estelrich/López-Llausàs, es feia amb el coneixement i l'anuència dels propietaris de l'Editorial Catalana? No ens trobem encara en disposició de respondre-la. En qualsevol cas, i de moment, aquesta carta constitueix el pòrtic de la història dels vincles i la relació entre Estelrich, López-Llausàs i la Llibreria Catalònia a partir de 1925. Una història resseguible a partir de nous documents del mateix fons que hem previst d'exhumar en una segona aportació al tema.

14. Cal remarcar que el conveni el firma López-Llausàs i no pas la Llibreria Catalònia, empresa de la qual l'editor era no pas propietari, sinó accionista (juntament amb Manuel Borràs de Quadras i Josep M. Cruzet). Aquesta circumstància ajuda a entendre el motiu de l'existència del cinquè document, comentat a continuació.

1.

BIBLIOTECA CATALANA

1919

- Joan Pons i Massaveu. *L'auca de la Pepa*
Josep Roig i Raventós. *Argelaga florida*
Josep M. de Sagarra. *Paulina Buxareu*
Claudi Planas i Font. *En Pere i altres contes*
Josep Morató i Grau. *Arran del cingle*
6-7. Llorenç Riber. *Els sants de Catalunya* (vol. I i II)
Raimon Casellas. *Llibre d'històries*
Joaquim Ruyra. *Pinya de Rosa* (vol. I)
Gabriel Maura. *Aigoforts*
Victor Català. *La Mare Balena*
Prudenci Bertrana. *Els herois*

1920

- Carles Riba (ed.). *Llegendari català en vers*
Joaquim Ruyra. *Pinya de rosa* (vol. II)
15-16. Carles Riba (ed.). *Un Tros de Paper*
17. Llorenç Riber. *Els sants de Catalunya* (vol. III)
18. Marquès de Camps [Carles de Camps i d'Olzinelles]. *Cortal marí*
19. Marià Vayreda. *La punyalada*
20. Josep Roig i Raventós. *Ànimes atuïdes*
21. Jaume Massó i Torrents. *Croquis pirinencs*
22. Narcís Oller. *Traduccions*
23. Santiago Rusiñol. *Proses triades*
24. Marià Vayreda. *Sang nova* (vol. I)

1921

25. Marià Vayreda. *Sang nova* (vol. II)
26-27-28. Llorenç Riber. *Els sants a Catalunya* (vol. IV, V i VI)
29. Josep Massó Ventós. *La germana*
30. Josep Carner. *La creació d'Eva i altres contes*
31. Josep M. de Sagarra. *Poemes i cançons*
32. Josep M. López Picó. *Lleures barcelonins* [vol. 54 de la Biblioteca Literària]
33. Francesc Pelai Briz. *La panolla* [vol. 55 de la Biblioteca Literària]

- 34. Valeri Serra i Boldú. *Aplec de rondalles* [vol. 57 de la Biblioteca Literària]
- 35. Alfons Maseras. *Setze contes* [vol. 59 de la Biblioteca Literària]
- 36. Josep Lleonart. *El camí errat*

BIBLIOTECA LITERÀRIA

1918

- 1-2. Virgili. *Eneida* (2 vol.). Tr. de Llorenç Riber
- 3. Charles Dickens. *Una cançó nadalenca*. Tr. de Josep Carner
- 4. Mark Twain. *L'elefant blanc, robat*. Tr. de Josep Carner
- 5. Hans Christian Andersen. *Contes*. Tr. de J. d'Albaflor [Josep Carner]
- 6. Mark Twain. *Les aventures de Tom Sawyer*. Tr. de Josep Carner
- 7. Edgar A. Poe. *Els assassins del carrer Morgue*. Tr. de Carles Riba
- 8. W. Shakespeare. *Coriolà*. Tr. de Magí Morera i Galícia
- 9. Johann W. Goethe. *Herman i Dorotea*. Tr. de Josep Lleonart
- 10. Carles Soldevila. *L'abrandament*
- 11. George Elliot. *Silas Marner*. Tr. de Josep Carner
- 12. Erckmann-Chatrian. *L'amic Fritz*. Tr. de J. Sitjar [Josep Carner]

1919

- 13. Molière. *El burgès gentilhome*. Tr. de Josep Carner
- 14. Selma Lagerlöf. *Els Ingmarsson*. Tr. de J. Sitjar [Josep Carner]
- 15. Jacob L. i Wilhelm K. Grimm. *Contes d'infants i de la llar* (vol. I). Tr. de Carles Riba
- 16. Joaquim Ruyra. *La parada*
- 17-18. Arnold Bennett. *El preu de l'amor* (2 vol.). Tr. de J. d'Albaflor [Josep Carner]
- 19. A. Villiers de l'Isle Adam. *Contes cruels*. Tr. de Joaquim Folguera i Josep Carner
- 20-21-22. Homer. *Odissea* (3 vol.). Tr. de Carles Riba
- 23. Oliver Goldsmith. *El vicari de Wakefield*. Tr. de Josep Farran i Mayoral
- 24. Erckmann-Chatrian. *El tresor del vell cavaller*. Tr. de Joan Sitjar [Josep Carner]

1920

- 25. W. Shakespeare. *Hamlet*. Tr. de Magí Morera i Galícia
- 26. Plutarc. *Vides d'Alexandre i de Cèsar*. Tr. de Carles Riba
- 27. Alfred de Musset. *Margot*. Tr. de J. d'Albaflor [Josep Carner]

- 28-29-30. Arnold Bennet. *Aquests dos* (3 vol.). Tr. de J. d'Albaflor [Josep Carner]
31. Llorenç Riber. *Els camins del paradís perdut*
32. Jerome K. Jerome. *Tres anglesos s'esbargen*. Tr. d'E. Martínez Ferrando i Jacint M. Mustieles
33. Johann W. Goethe. *Goetz de Berlichingen*. Tr. de Manuel Raventós
34. Josep M. López Picó. *De les mil i una nits*
35. Rudyard Kipling. *El llibre de la jungla* (vol. I). Tr. de Marià Manent
36. Sòfocles. *Antígona. Electra*. Tr. de Carles Riba

1921

37. Sal·lusti. *La conjuració de Catilina*. Tr. de Llorenç Riber
38. Jacob L. i Wilhelm K. Grimm. *Contes d'infant i de la llar* (vol. II). Tr. de Carles Riba
39. Nicolai Gógol. *L'inspector*. Tr. de Carles Riba
40. Eugène Scribe. *L'art de conspirar*. Tr. de Joaquim Ruyra
41. Jerome K. Jerome. *Tres homes dins una barca (sense comptar-hi el gos)*. Tr. de Jacint M. Mustieles
42. Joseph Bédier. *El romanç de Tristany i Isolda*. Tr. de Damià Pujol [Carles Riba]
43. Bernardin de Saint-Pierre. *Pau i Virgínia*. Tr. d'Albert Cabestany [Carles Riba? Josep Carner?]
44. Jean de La Fontaine. *Faules*. Tr. de Josep Carner
45. Molière. *El malalt imaginari*. Tr. de Josep Carner
46. Heinrich von Kleist. *Miquel Kohlhaas*. Tr. de J. Ernest Martínez Ferrando
47. Louis Bertrand. *La infantesa* (vol. I). Tr. de Joaquim Pellicena
48. Aleksandr S. Puixkin. *El bandoler romàntic*. Tr. de Rudolf J. Slaby

1922

- 49-50. Xenofont. *Els deu mil* (2 vol.). Tr. de Carles Riba
51-52. Walter Scott. *El talismà* (2 vol.). Tr. de Carles Capdevila
53. Henryk Sienkiewicz. *Endebades*. Tr. de Josep Maria Girona
54. Josep M. López Picó. *Lleures barcelonins*
55. Francesc Pelai Briz. *La panolla*. (Tria d'Emili Vallès)
56. Aleksandr S. Puixkin. *La filla del capità*. Tr. de Rudolf J. Slaby
57. Valeri Serra i Boldú. *Aplec de rondalles*
58. Henryk Sienkiewicz. *Bàrtek el vencedor i altres contes*. Tr. de Carles Riba
59. Alfons Maseras. *Setze contes*
60. Pierre Benoît. *El pas dels gegants*. Tr. de Joan Arús

1923

61. Prudenci Bertrana. *El meu amic Pellini*
62. W. Shakespeare. *Romeu i Julieta*. Tr. de Magí Morera i Galícia
63. Madame de Lafayette. *La princesa de Clèves*. Tr. de Rafael Marquina
64. Jonathan Swift. *Viatges de Gulliver*. Tr. de Josep Farran i Mayoral
65. Jacint Verdaguer. *Poesies*. (Selecció de Carles Riba)
66. Rudyard Kipling. *El llibre de la jungla* (vol. II). Tr. de Marià Manent
- 67-68. Alessandro Manzoni. *Els promesos* (vol. I i II). Tr. de Maria Antònia Salvà
69. J. Costa i Llobera. *Líriques*. (Tria de Joan Estelrich i Josep M. Capdevila)
70. J. Roig i Raventós. *L'ermità Maurici*
71. Alphonse Daudet. *Lletres del meu molí*. Tr. de Lluís Bertran i Carles Soldevila
72. Alexandre Plana. *A l'ombra de Santa Maria del Mar*

1924

- 73-74. Božena Nemcová. *L'àvia* (2 vol.). Tr. de Rudolf J. Slaby
75. Alessandro Manzoni. *Els promesos* (vol. III). Tr. de Maria Antònia Salvà
76. Louis Bertrand. *La infantesa* (vol. II). Tr. de Joaquim Pellicena

Nova sèrie

77. Josep Carner. *La inútil ofrena*
78. William Shakespeare. *El marxant de Venècia*. Tr. de Magí Morera i Galícia
79. J. Ernest Martínez Ferrando. *Històries i fantasies*
80. Erckmann-Chatrian. *Rondalles de poble*. Tr. de Joaquim Ruyra
81. Josep Roig i Raventós. *Flama vivent*

ENCICLOPÈDIA CATALANA

1918

- I. A. Rovira i Virgili. *La crisi del règim*
- II. William S. Bruce. *Exploració polar*. Tr. de Carles Riba
- III. W. Warde Fowler. *Roma*. Tr. de J. de Fontcoberta
- IV. Ramon Turró. *Filosofia crítica*
- V. Arthur R. Hinks. *Astronomia*. Tr. d'A. Desvalls i C. Riba
- VI. Enric Prat de la Riba. *Nacionalisme* (Tria, sistematització i pròleg d'A. Rovira i Virgili)
- VII. Emili Vallès. *Aritmètica mercantil*

1919

- VIII. Martí Esteve. *El règim jurídic de Catalunya*
IX. Pompeu Fabra. *Gramàtica francesa*
X. Frederic Culí Verdaguer. *El municipi modern*
XI. Carles Cardó. *Doctrina estètica del Dr. Torras i Bages*
XII. Josep Maluquer. *Piscicultura*
XIII. William Barry. *El Papat i els temps moderns*. Tr. de Josep Carner
XIV. Edith Sichel. *El Renaixement*. Tr. de Jordi March [Carles Riba]
XV. Pere M. Bordoy-Torrents. *La civilització bizantina*
XVI. P. Bosch Gimpera. *Prehistòria catalana*
XVII. A. F. Pollard. *La història d'Anglaterra*. Tr. de J. de Fontcoberta
XVIII. A. Rovira i Virgili. *Història de Rússia*

1920

- XIX. David G. Hogarth. *L'antic Orient*. Tr. de J. March [Carles Riba]
XX. S. J. Chapman. *Economia política*. Tr. de Manuel Reventós
XXI. Josep Elias. *Els Jocs Olímpics de l'antiga Grècia*

1921

- XXII. Joaquim Folch i Torres. *Història de l'art. Egipte*
XXIII. Josep Calicó. *Apunts de la flora medicinal de Catalunya*
XXIV. Frederic Camp. *Napoleó i el món*
XXV. H. H. Johnston. *El descobriment d'Àfrica*. Tr. de M. Sàbat
XXVI. D. S. Margoliouth. *Islamisme*. Tr. de Pere Bergós
XXVII. J. L. Mires. *L'alba de la història*. Tr. de Pere Bergós
XXVIII. Francesc de Sanctis. *Crítica de la Divina Comèdia*.
Tr. de Josep Maria Capdevila
XXIX. P. Arcangeli. *Literatura japonesa*. Tr. de Jacint M. Mustieles

1922

- XXX. Lluís Duran i Ventosa. *Regionalisme i Federalisme*
XXXI. Joaquim Folch i Torres. *Història de l'art. Mesopotàmia*
XXXII. Ignasi Bo i Singla. *Marina catalana medieval*

1924

- (Fora de sèrie) Pompeu Fabra. *Gramàtica anglesa*

2.

[Relació escrita a mà]

SUBSCRIPTORS A LES PUBLICACIONS DE L'EDITORIAL

	Catalana	Literària	Enciclopèdia	D'Ací i d'Allà	Economia	Agricultura
1920						
Gener	144	2029	432	3484	1816	1982
Febrer	163	2020	430	3487	1777	1981
Març	213	2028	440	3519	1806	1982
Abril	228	2050	452	3548	1845	1997
Maig	230	2049	449	3998*	1828	1999
Juny	245	2047	441	3625	1815	1989
Juliol	244	1994	424	3612	1778	1935
Agost	246	1972	420	3592	1755	1939
Setembre	250	1989	420	3431	1778	1918
Octubre	252	1917	407	3551	1724	1907
Novembre	250	1942	403	3541	1710	1899
Desembre	251	1887	400	3517	1701	1889

	Catalana	Literària	Enciclopèdia	D'Ací i d'Allà	Economia	Agricultura
1921						
Gener	256	1841	396	3479	1659	1815
Febrer	256	1825	395	3464	1647	1792
Març	260	1812	393	3465	1626	1766
Abril	255	1763	392	3434	1591	1767
Maig	256	1750	391	3443	1580	1742
Juny	258	1738	390	3441	1572	1739
Juliol	259	1719	386	3436	1559	1716
Agost	260	1710	387	3442	1554	1717
Setembre	261	1707	360	3444	1554	1711
Octubre	245	1706	362	3466	1556	1711
Novembre	232	1699	350	3468	1552	1708
Desembre	225	1658	340	3488	1527	1684
1922						
Gener	219	1648	327	3443	1489	1645
Febrer	218	1622	322	3426	1469	1634
Març	220	1615	325	3437	1455	1605
Abril	220	1621	323	3488	1434	1605

	Catalana	Literària	Enciclopèdia	D'Ací i d'Allà	Economia	Agricultura
Maig	226	1611	322	3517	1431	1604
Juny	228	1625	322	3558	1420	1607
Juliol	229	1628	322	3601	1409	1597
Agost	237	1626	323	3603	1405	1595
Setembre	231	1594	327	3525	1385	1591
Octubre	230	1552	323	3454	1350	1565
Novembre	228	1557	326	3461	1362	1571
Desembre	226	1525	319	3389	1312	1520
1923						
Gener	224	1507	320	3375	1271	1479
Febrer	148	1611	313	3382	1305	1513
Març	-187**	1629	317	3384	1321	1495
Abril	220	1535	315	3293	1321	1488
Maig		1537	316	3284	1285	1490
Juny		1548	316	3298	1303	1493
Juliol		1494	316	3254	1246	1452
Agost		1520	316	3237	1276	1477
Setembre		1511	316	3245	1274	1469

	Catalana	Literària	Enciclopèdia	D'Ací i d'Allà	Economia	Agricultura
Octubre		1468	316	3178	1250	1464
Novembre		1462	312	3181	1251	1446
Desembre		1463	314	3181	1243	1437
1924						
Gener		1398	310	3092	1178	1379
Febrer		1436	308	3120	1202	1407
Març		1413	310	3107	1192	1398
Abril		1406		3065	1166	1414
Maig		1423		3124	1183	1409
Juny		1395		3087	1180	1397
Juliol		1417		3133	1184	1405
Agost		1414		3138	1176	1405
Setembre		1419		3114	1170	1392
Octubre		1390		3092	1155	1388
Novembre		1395		3102	1161	1383

* Observant la progressió que segueix el nombre de subscriptors, podria ser que la xifra que correspongués aquí fos 3.598.

** Aquesta xifra negativa sembla indicar el nombre d'exemplars retornats. En qualsevol cas, a partir d'aquesta data (març-abril de 1923) la Biblioteca Catalana es fon amb la Biblioteca Literària sota el nom de la segona.

3.

[Text mecanoscrit; al marge superior dret hi diu, escrit a mà, “Sr. Cambó”]

LA BIBLIOTECA LITERÀRIA

Tiratges

Segons el nostre registre de vendes, es vengueren durant l'any 1922, 953 exemplars de les 10 primeres obres estrangeres de nostre catàleg i 1.872 exemplars de les vint primeres obres catalanes. El terme mig de venda anual per cada obra fou, doncs, d'uns 95 exemplars. No tenim encara dades completes de 1923, però les dades mensuals provisòries acusen una proporció semblant. Si l'editorial vol cobrir el seu estoc d'una obra per cinc o per deu anys, haurà de tirar lògicament 500 o 1.000 exemplars més, respectivament, dels que necessita a la sortida.

El número de subscriptors és actualment de 1.600 exemplars i la venda regular a llibraires i públic a la sortida del número és d'uns 200 exemplars. Necessita, doncs, l'editorial $1.600 + 200 + 500$ o mil, és a dir, $2.300/2.500$ si vol cobrir-se per cinc anys, o $2.800/3.100$ si vol cobrir-se per deu anys.

Durant l'any 1923 els tiratges han estat:

<i>Romeu i Julieta</i> , trad. Morera	2.250/2.500
<i>Amic Pellini</i> , de Bertrana	2.250/2.500
<i>Princesa de Clèves</i>	2.000/2.200
<i>Viatges de Gulliver</i>	2.000/2.200
<i>Poesies</i> de Verdaguer	3.000/3.300
<i>Llibre II de la Jungla</i>	4.000/4.400
<i>Poesies</i> de Costa i Llobera	4.000/4.400
2 volums de <i>Promesos</i> [de] Manzoni	2.500/2.750
<i>Ermità Maurici</i> de Roig Raventós	3.000/3.300
<i>Lletres meu Moli</i> de Daudet	2.500/2.750
<i>A l'ombra de Sta. Maria</i> . Plana	2.000/2.200

El terme mig de tiratge (oscil·lant, segons la importància de cada obra) ha estat d'uns 2.500 exemplars, que ens cobreix per un màxim de set anys. Es féu una excepció, tirant-se 4.000, a favor del II *Llibre de la Jungla* (per ésser la primera part de l'obra el llibre de què s'han venut més exemplars, 389 en els nou primers mesos de 1923) i a favor de les *Poesies*, de Costa i Llobera, per ésser obra, evidentment, de venda segura i per comptar amb una venda extraordinària a Mallorca.

Condicions tipogràfiques

Dintre el mateix tamany pot millorar-se l'edició amb un paper de qualitat, com el de les obres de la F. B. M. [Fundació Bernat Metge], i amb una impressió més neta. La millora de paper representa un augment de cost de 0,10 pts. per exemplar, és a dir, 0,50 pts. en comptes de 0,40 que costa el pluma. La impressió més neta s'aconseguiria en bona part canviant les matrius de les lletres gastades a les linotips.

El paper de coberta no cal canviar-lo. Si es desitgés millorar l'edició, el paper de cobertes ja és prou bo; i si es desitgés abaratir-la, difícilment es trobaria economia emprant un altre paper de qualitat inferior. (Actualment, d'una raima que costa 100 pts. es treuen tapes per a 4.000 exemplars.) El que podria canviar-se, sens dubte, tipogràficament, és la presentació de les cobertes. (Vegi's les portades de Grasset, Bossard i Stock).

Condicions econòmiques

Dintre l'actual sistema de lots, degut a les diverses combinacions existents, no és molt aconsellable el canvi de preus, però encara ho és menys el canvi del nombre d'obres a servir cada any.

Canvi de preus: Canviant el preu del volum i de la subscripció, cal canviar el preu de tots els lots on intervé. Havent començat ja a aplicar les sèries d'aquest any 1924, per canviar sense gaire perill caldria esperar l'any 1925. Aleshores podria fer-se una remodelació de tots els lots, que tal volta també és necessària per altres conceptes.

Canvi de nombre d'obres: L'únic canvi possible és el de donar, pel mateix preu d'ara, és a dir per comptes de 12 obres a 2 pts., 8 obres a 3,50 pts. Això ofereix el desavantatge administratiu que el nombre d'obres no és divisible pels 12 mesos, i això ens obligaria a rebutjar els subscriptors que paguen per mesos.

La solució més factible, al nostre entendre, és millorar per ara la presentació de les cobertes i la impressió. Pel paper i la presentació tipogràfica interna, esperar la sèrie de l'any vinent. Augmentar allavors el preu pel subscriptor a 3,50 i pel públic a 4,00, i remodelar conseqüentment els lots.

Les obres de la Literària donen un ingrés immediat superior al desembors per despeses d'impremta, paper i traductor o autor. Heus aquí, per exemple, l'escandall d'una obra de tipus mitjà, de la qual s'han tirat 3.000/3.300 exemplars (*Ermità Maurici*):

Autor	500
Paper	1.129,20
Composició i tiratge	930
Relligat	594
	3.153,20

Essent la venda immediata entre subscriptors i llibraires d'un mínim de 1.800 exemplars, a 2 pts. (el preu fort és de 2,50) resulten 3.600 pts. que ingressen a l'editorial, menys un 10% encara per despeses administratives, que fan en net unes 3.240 pts. Queden 1.350/1.500 exemplars que ens costen unes 320 (preu del paper). Segons les nostres dades, aquests exemplars seran venuts en uns 8 anys. Car, de la darrera obra del mateix autor, publicada per l'editorial, se n'han venut en 1923 uns 160 exemplars.

Queden naturalment per cobrir encara les despeses generals. Però aquestes despeses generals serien les mateixes encara que es disminuís el nombre d'obres. Si el nombre d'obres augmentés, i fos doble per exemple, les despeses generals foren les mateixes i estarien més repartides. Per tant, si fos possible, dintre el sistema de lots, establir un ritme de publicació en forma que no hi hagués el compromís de la publicació mensual, sinó que el subscriptor ho fos a un número determinat de volums que sortiren més de pressa o més lentament, segons ens convingués, hauríem trobat potser la solució ideal. Però això no ho permet el sistema de lots combinats.

Març, 1924

J[Joan]. E[Estelrich].

[data i inicials autògrafes]

4.

[Conveni de traspàs de l'Editorial Catalana a la Llibreria Catalònia]

CONTRACTE

L'Editorial Catalana S. A., representada pel seu conseller delegat D. Miquel Castellví, i D. Antoni López Llausàs, editor-impressor, estableixen el següent contracte.

Objecte del contracte

PRIMER: Són objecte principal d'aquest contracte: a) la cessió que fa l'Editorial Catalana al Sr. López Llausàs, a partir de primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc, de l'explotació de les seves publicacions Biblioteca Literària, *D'Ací i d'Allà*, *Agricultura i Economia i Finances*, i b) l'encàrrec que fa l'Editorial a D. Antoni López Llausàs de la venda en dipòsit i comissió dels exemplars que l'Editorial té en estoc d'obres de la seva propietat.

Aquella cessió i aquest contracte es fan d'acord amb els pactes següents:

Cessió de publicacions

SEGON: Tota mena de despeses ocasionades per l'edició de les publicacions que s'indiquen en el pacte primer seran a càrrec de D. Antoni López Llausàs, a nom del qual es faran tots els contractes referents a dites publicacions, com seran així mateix per a dit senyor els ingressos que produeixin, siguin en concepte de subscripció, venda o publicitat. A tal objecte, tota la documentació administrativa referent a dites publicacions que no interessi a l'Editorial per a son resguard i garantia, passarà al Sr. López Llausàs en el seu estat el primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc, i s'efectuaran a càrrec de l'Editorial Catalana S. A. tots els pagaments i cobraments relatius a dites publicacions que quedessin pendents en 31 de desembre de mil nou-cents vint-i-quatre.

TERCER: El Sr. Antoni López Llausàs vindrà obligat a fer constar el nom de l'Editorial Catalana S. A. en totes les publicacions que aquesta societat li cedeix, podent no obstant remarcar que l'exclusiva de venda i administració pertany a la llibreria que li convingui.

QUART: Estarà també obligat el Sr. López Llausàs a conservar o millorar, si és possible, el nivell de presentació tipogràfica i artística de les publicacions que l'Editorial Catalana S. A. li cedeix en explotació, i encara que el Sr. Antoni López Llausàs tindrà la llibertat absoluta de contractar la direcció, col·laboració i autors de dites publicacions, aquestes hauran de tenir aquell esperit de catalanitat que les ha inspirat fins avui i aquell respecte a la moral i bones costums que tenen actualment. A tal objecte, l'Editorial Catalana, mentre la Biblioteca Literària porti el seu nom, tindrà el dret de veto sobre les obres de dita Biblioteca, la llista de les quals serà prèviament presentada per cada semestre a l'aprovació del conseller delegat o de la persona que l'Editorial Catalana designi.

Quant a les altres publicacions, essent difícil aquest control previ, l'Editorial Catalana es reserva el dret (que no podrà mai considerar-se com a dret de suprimir la concessió definida en el primer paràgraf d'aquest contracte), de llevar el nom de l'Editorial Catalana de tota publicació que es decantés, a judici de la mateixa Editorial, de les normes de catalanitat i moralitat exigides.

CINQUÈ: L'administració de les publicacions de l'Editorial Catalana S. A. la portarà el Sr. López Llausàs de la manera que millor li sembli, podent o no continuar el sistema de lots que avui té establert l'Editorial Catalana S. A. amb els seus subscriptors, però separant-se ja des d'ara de dits lots el diari *La Veu de Catalunya*.

SISÈ: Queda ben entès que, a partir del primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc,

serà facultat del Sr. López Llausàs, amb les limitacions assenyalades en la condició tercera, la tria de les obres que s'hagin de publicar, fent els tractes que li semblin amb llurs autors, i que tots els originals, gravats, articles, dibuixos, etc. que el Sr. López Llausàs encarregui quedaran de la seva absoluta propietat.

SETÈ: Dels llibres inèdits propietat de l'Editorial Catalana S. A., podrà escollir el Sr. López Llausàs els que li convindran per a ésser publicats, pagant a l'Editorial Catalana S. A., una volta apareguts, la quantitat satisfeta als autors o traductors per l'Editorial Catalana, i adquirint aixís el Sr. López Llausàs no sols el dret de publicació, sinó el de propietat de l'obra.

VUITÈ: El Sr. López Llausàs podrà fer contractes amb tercers per a l'edició, o per a la publicitat, de totes o algunes de les publicacions que li cedeix l'Editorial Catalana S. A. També tindrà el dret de deixar de publicar-ne alguna, si les circumstàncies, o la continuïtat de les pèrdues sofrides li ho exigissin, mentre avisi amb tres mesos d'anticipació a l'Editorial Catalana S. A. quan aquesta supressió hagués de produir-se, quedant l'Editorial Catalana facultada per a reprendre, per compte propi o de tercer, la publicació que desitjés suprimir el Sr. López Llausàs.

NOVÈ: El Sr. López Llausàs es compromet a adquirir de l'Editorial Catalana el paper que aquesta tingui comprat en primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc amb destinació a les publicacions objecte de l'actual contracte, l'import del qual paper anirà satisfent el Sr. López Llausàs a mida que l'utilitzarà. S'exceptua d'aquesta condició última el contracte per adquisició de cinc mil quilos de paper de casa Neufville destinats especialment a *D'Ací i d'Allà*, que serà directament traspassat per l'Editorial Catalana al Sr. López Llausàs. Així mateix, vindrà obligat el Sr. López Llausàs a reintegrar a l'Editorial Catalana les comissions per anuncis a publicar en dites publicacions que l'Editorial hagués satisfet en primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc i el reintegrarà a mida que es publiquin i cobrin els anuncis de referència.

DESÈ: Si l'Editorial Catalana S. A. volgués, després del primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc, publicar algun nou llibre o llançar altres publicacions, tindrà l'obligació de donar un dret de tempteig al Sr. López Llausàs per si li convenia editar-les en les mateixes condicions que es proposés l'Editorial o que li fossin ofertes.

Encàrrec de venda i d'administració de llibres en estoc

ONZÈ: Quant als exemplars d'obres en rústega o enquadernats que té en estoc l'Editorial Catalana S. A. (i de les quals és i continuarà essent propietària)

s'entregaran al Sr. López Llausàs en qualitat de dipòsit de llibreria, i semestralment farà aquest senyor a l'Editorial Catalana una liquidació, satisfent-li el 50 per 100 del preu de coberta dels exemplars que haurà venut d'acord amb l'inventari que es presentarà per cada liquidació, considerant-se venuts tots els exemplars que no conservi el Sr. López Llausàs com existència en poder seu o de corresponsals.

Pactes complementaris

DOTZÈ: També s'entregaran al Sr. López Llausàs, en qualitat de dipòsit de llibreria, tots els exemplars de les obres que l'Editorial Catalana tingui en administració, en les mateixes condicions que disfruti, encarregant-se de primer de gener en avant el Sr. López Llausàs de fer les liquidacions directament amb els autors, editors o propietaris de dites obres una volta ja feta per part de l'Editorial Catalana la liquidació corresponent a tot l'any mil nou-cents vint-i-quatre.

TRETZÈ: Així mateix es fa càrrec el Sr. López Llausàs, en substitució de l'Editorial Catalana S. A. de tots altres contractes que aquesta tingués fets per administració d'obres, siguin de la mena que siguin, sempre a partir de primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc i prèvia liquidació de l'Editorial Catalana fins a aquesta data. Tant aquesta estipulació com la del pacte anterior s'entenen en el supòsit que els propietaris d'obres acceptin la cessió de drets de l'Editorial a favor del Sr. López Llausàs.

CATORZÈ: L'Editorial Catalana liquidarà en primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc el seu negoci de la Llibreria Central, traspasant al Sr. López Llausàs tots els contractes per administració d'obres o revistes que tingués dita Llibreria.

Pactes generals

QUINZÈ: Aquest contracte començarà a regir a partir del primer de gener de mil nou-cents vint-i-cinc i s'estableix:

a) Quant a la cessió de publicacions per cinc anys prorrogables per cinc més, tàcitament, i així successivament a voluntat dels dos contractants. Si, passat el primer període de cinc anys o qualsevol altre període successiu, no convingués a l'Editorial Catalana la continuació sota el seu nom i patronatge de les publicacions i negocis objecte de l'actual contracte, podrà retirar el seu nom de les publicacions, renunciant implícitament d'aquest fet a tota propietat i a tota intervenció sobre les mateixes.

b) Quant a la cessió que fa l'Editorial al Sr. López Llausàs de l'administració d'obres

que avui aquella té confiada, s'entén feta sense fixació de plaç i sols quedaria sens efecte si el propietari de l'obra revogués la cessió de l'administració de la mateixa, o si al Sr. López li convingués renunciar-hi, en el qual cas tornaria a correspondre a l'Editorial, i

c) Quant a l'encàrrec que fa l'Editorial al Sr. López Llausàs per a la venda en comissió i dipòsit de llibreria de l'estoc d'exemplars d'obres de la seva propietat, l'Editorial podria revocar-la als cinc anys de la signatura d'aquest conveni o abans d'aquest plaç si el Sr. López deixés d'editar la Biblioteca Literària o el magazín *D'Ací i d'Allà* que li ha cedit l'Editorial.

SETZÈ: En cas de qualsevol desavinença en la interpretació i aplicació de l'actual contracte, els contractants s'obliguen a resoldre-la per amigables componedors de conformitat amb les prescripcions de la Llei d'Enjudiciament Civil.

I perquè consti, signen el present contracte a Barcelona el dia vint-i-nou de desembre de mil nou-cents vint-i-quatre.

5.

[Carta-contracte mecanoscrita de Joan Estelrich amb la Llibreria Catalònia]

LLIBRERIA CATALÒNIA

Plaça de Catalunya, 17
Barcelona

Molt senyors meus:

D'acord amb les converses tingudes últimament, em plau de comunicar-los per medi d'aquesta carta, que tindrà valor de contracte una volta acceptada per V., que la societat constituïda privadament pel Sr. López-Llausàs i per mi a l'objecte d'administrar totes les publicacions de l'Editorial Catalana, cedeix, a partir de l'any que comencem, dita administració a la vostra Llibreria Catalònia amb les següents condicions:

1a. La Llibreria «Catalònia» s'encarregarà del repartiment, venda i cobrament a subscriptors, corresponsals i particulars dels volums que s'aniran publicant de la Biblioteca Literària, com també del magazín *D'Ací i d'Allà* i de les revistes *Agricultura i Economia i Finances*. S'encarregarà també de la venda exclusiva, a llibreries i al públic, de totes les obres que formen l'estoc de l'Editorial Catalana.

2a. Per tal servei, percebrà la Llibreria Catalònia el 20% del preu de lot de cadascuna de les dites publicacions, preu[s] que es fixen mensualment en 1,85 pts. la Biblioteca Literària, 1,25 pts. el *D'Ací d'Allà*, 0,70 l'*Economia i Finances* i 0,70 l'*Agricultura*.

3a. Per la venda fora de subscripció o en llibreries de les esmentades publicacions o dels volums en estoc de l'Editorial Catalana, percebrà la Llibreria Catalònia el 40% del preu de coberta de tots els exemplars venuts.

4a. Es faran liquidacions provisionals cada trimestre i una liquidació definitiva a fi d'any.

5a. La propaganda ordinària i corrent de les publicacions esmentades anirà a càrrec de la Llibreria Catalònia.

Espero que donaran conformitat a una còpia d'aquesta lletra i em repeteixo sempre vostre aff.